

me mika: pravi dalje, vendar le tako daleč, da „pisava ne dela skaze.“ V 50 pomenkih razjasnuje, kaj je, na pr. pravo: ali učitelj, ali učenik ali učnik? ali učencov ali učencev — com ali cem, — uže, vže, že, sem ali sim, i ali ej in oj? — jaz, jez, jes, jest? — starša hči ali starši hči? — sladka vina ali sladke vina? — možki ali moški, društvo ali družstvo? — sadaj, sedaj ali zdaj in zdej? — po leti ali poletu? vedeti ali vedeti? — om — ega — am — iga? — ste ali sti? — da ali de, ven ali vun? — tisuč ali tisoč? itd. itd. Te in take razlike razjasnuje „Jezičnik“, v katerem je včasih huda pravda za to ali uno obliko. — Živega priporočila vredna knjižica se dobiva pri gosp. Marnu po 50 nov. kraje.

* **Uzajemni pravonic slavjanski**, to je, *Uzajemna slovnica ali mluvnica slavjanska*. Spisal i na svetlo dal Matija Majar, žiljski župnik v Gorjah. (Post Arnoldstein, Kärnten.) Dolgo pričakovana slovnica ravnokar je prišla na svetlo; prvi zvezek, ki smo ga prejeli, govori v prvem razdelku „o slavjanskem jeziku v obče“, — v 2. „o pismě slavjanskem“ in v 3. „o pravopisě uzajemnom“. — Treba je natančnega spregleda, predno se v tako veliko delo more spustiti kritika. Za danes tedaj naznanjamo samo, da je zanimiva knjiga prišla na svetlo.

* *Nauk za mladino od Marka Antona Mureta*. Na svetlo dal dr. Valentin Fassetta, prvi primarij bolnišnice beneške. — Cela knjiga, natisnjena na Dunaji v založbi Geroldovi, slavnega Marka Antonia Mureta v latinskem jeziku pisano delce v 105 vrsticah pod naslovom „Institutio puerilis“ podaja nauk mladosti v vseh v našem cesarstvu navadnih jezicah, tedaj tudi v slovenskem po prevodu gosp. Umeka-Okiškega. Da bravci naši spoznajo osnovo tega delca, damo jim nekoliko vrstic za pokušnjo:

Dokler si nježen otrok, té željno poslušaj nauke,
Naj ne pomni jih duh sam, tudi odkrivaj jih z deli!
Najpred časti Bogá ter stariše čislaj in one,
Ktere ti dala namesti je starišev sama narava. —
Nikdar ne lagaj; laži ne koristijo nikdar.
Ako pregrešil si kaj, spoznaj; odpusti se ti rada.
Uči se rad; kaj slajše je, kakor učiti se mnogo!
Njega, ki rad se učí, spremljujeta čast in bogastvo.
itd.

Prevod je izvrsten; beseda teče gladko in tolmači natanko izvorni spis. Bilo bi prav, da v vsaki naši ljudski šoli bi v veliki obliki visel zlata vredni „nauk za mladino.“

* *Postonjska jama*. Popisal dr. E. H. Costa. Natisnil J. Blaznik. Založil J. Giontini v Ljubljani. 1863. Dobro došla nam knjižica, ktera lepo popisuje slavno našo jamo in jo razjasnuje s natančnim črtežem vseh njenih razdelkov.

* *Deteljca*. Življenje treh kranjskih bratov francoskih soldatov. Spisal fajmošter Janez Cigler, izdalo društvo sv. Mohora v Celovcu. 1863. — Našega „Višnjegorskega“ ime je tako dobro znano po vseh okrajnah slovenskih, da po njem samem se že hvali tudi „Deteljca“.

* *Večernice*. Na svetlo dala družba sv. Mohora v Celovcu 1863. — Kitico ličnih bukev, ki jih marljiva družba vsako leto na svetlo daje, lepšajo tudi „Večernice“ z dobro izbranim gradivom.

Prislovice isterske.

Zapisal J. Volčić.

Ki muči, sve duge plati. (*Reden ist Silber, schweigen ist Gold*).

Čudi se puče, kud' se hudoba vuče. (*Se reče zeló naopačnemu delu*).

Hodi, hodi moj nebore, dokle mi te Bog pomore. (*Tako dekleta odpravljajo sitneže*).

Ki s prasci trguje, mu rep ostane. (*Dolg ali kakšen priimek*).

Dosta slaba kuća, kamo neče otrok ni brek (pes). Ako lažu uši (ušesa), laže i izajik. (*Ako sem laž čul, laž povem*).

Da nebi ljudi mrli, voli se drli, bi zemlju podrli. Lepo je s tujon rukon po pokrivač (kopriva) tuči. (*Na tujo nevarnost kaj stvoriti*).

Ženska dota kuću večkrat razmore, nego pomore. (*Dotarice so včasi nemarne gospodarice*).

Hvala sama spala. (*Bahačice se kasno možijo*). Vsaka pesta iz mojega mesta. (*Pestiti se, leniti se, ruski: pest, Mörserkeule, Stempel, peštati*).

Vsakemu me hvali, k moru me vali. (*V primorji je bolje življenje*).

Toga ti je treba, kako kozi pete noge.

Od običanja do danja je dugo.

Dar gleda (išče) dar, kako posojilo povratilo.

I mačka cesara gleda, ma se ga ne boji.

Koliko vran belih, toliko mačeh dobrih.

Ki rano ruči, i mlad se ženi ne fali.

Nekemu se je roditi za nevolju gojiti.

Ni je slama, ni je seno samo, da je puno télo. (*Vsaka hrana mi je dobra*).

Štjap (palico) ubelit, i pojt prosit.

Ki pita, put nezajde.

Gre za rukami. (*Ako ki rožo takne, ali odtrga, da se potle posuši*).

Kemu Bog dá trbuh, će mu dat i kruh. (*Bog će vse preskrbeti*).

O lépti se do poldne ne živi.

Nič ni zavéčano na tem svétu. (*Zavécati, za vavek ostati*).

Národopisne stvari.

Črnogorci.

Zgodovinska povest.

V češčini spisal P. Chocholoušek.

(Dalje.)

II.

Navajen skakati po stenah svoje domovine, lahko se je Jefrem popel proti visokemu zidu, ki je okroževal vrt in hišo Ahmetovo, in hitel je k čvrsto zasunjenemu haremu. Okna hišne bile so premrežene in sedaj tudi znotraj zaprte. Plošnati krov bil je orobljen z visoko ograjo, ktera šetajočemu se ni dala pogledati. Taki krovi navadni so turškim šetalcem in družim iztočnim ženam, ker jih ondi nikdo ne vidi. Na tej terasi stala je ženska; kretanje njeno kazalo je mladost in krepost, da si ji je bilo lice s pajčolanom zakrito. Skloni se proti ograji in poslušá, kadar je listje šumelo, ali ptica v gnjezdu roso raz kril otresala. Sedaj zašumé Jefremovi koraki v travi, ženska se še bolj sklone, ne goljufá je več uhó, on je to. Jefrem stopi izza grma, ona radostno z rokama ploskne in vzdigne pajčolan raz lic. Ravnokar je mesec razlil svojo svetlobo po njenem obrazu. Črnogorec pa je kakor oslepljen gledal divno njeno lepoto. Zaida dragemu mahne z roko, da se približa, in on se ni obotavljal, temveč stopil je k bližnjemu drevesu. Hitrina in brzina, s ktero se je ob gladkem drevesu spenjal, jasno ste pričali, kako se je bil že navadil tega pota, ki ga je vodil v krilo ljubavi.

„Reši me ljubi!“ — pretrga Zaida izraze ljubavi.

„Kaj se je dogodilo, ljuba moja?“ — zaklikne Jefrem nekoliko glasno.